

OBSAH

Predhovor	7
Úvod	8
Zoznam skratiek	11

Časť I. TVÁRNIACE STROJE

1 Odborná literatúra o tvárniacich strojoch	15
1.1 Historický úvod	15
1.2 Vodné hámre a ich konštrukcia	25
1.3 Všeobecne	32
1.3.1 Parametre a charakteristiky tvárniacich strojov	32
2 Mechanické lisy	49
2.1 Rozdelenie a stanovenie parametrov mechanických lisov	49
2.2 Kľukový lis	52
2.3 Účinnosť mechanických lisov	55
2.4 Hlavné prvky mechanických lisov	57
2.4.1 Kľukové hriadele	57
2.4.2 Prevody	58
2.4.3 Rámy (stojanov) lisov	58
2.4.4 Šmýkadlá lisov	60
2.4.5 Spojky lisov	61
2.4.6 Brzdy lisov	64
2.4.7 Vyvažovače šmýkadiel lisov	65
2.5 Výstredníkové lisy	66
2.6 Kolenové lisy	69
2.7 Ohraňovacie lisy	72
2.8 Hlbokoťažné lisy	73
2.8.1 Kľukovo-kolenovo-pákové hlbokoťažné lisy	75
2.8.2 Kľukovo-vačkové hlbokoťažné lisy	76
2.8.3 Trojčinné hlboko ťažné lisy	76
2.9 Kovacie lisy mechanické	77
2.9.1 Zvislé kovacie lisy	78
2.9.2 Vodorovné kovacie lisy	82
2.10 Automaty	84
2.10.1 Automaty na objemové tvárnenie za studena	86
2.10.2 Automaty na plošné tvárnenie	90

3	Tvárnice stroje na delenie materiálu	93
3.1	Rozdelenie strojov na delenie plechu a profilov	93
3.1.1	Nožnice	93
3.2	Tabuľové nožnice	94
3.3	Kotúčové nožnice	99
3.4	Základné výpočty nožníc	100
3.5	Lámacie stroje	107
4	Hydraulické lisy	109
4.1	Charakteristika a rozdelenie hydraulických lisov	109
4.2	Základné typy hydraulických lisov	112
4.2.1	Hydraulické kovacie lisy	112
4.2.2	Hydraulické lisy na ťahanie	114
4.2.3	Lisy na pretláčanie, vytlačovanie a razenie	117
4.3	Lisy na spracovanie odpadu	121
5	Buchary	123
5.1	Charakteristika a rozdelenie bucharov	123
5.2	Účinnosť úderu buchara	125
5.3	Parovzdušné, jedno a dvojstojinové buchary	126
5.3.1	Jednostojinové dvojčinné buchary	127
5.3.2	Dvojstojinové dvojčinné buchary	127
5.4	Pružinové, doskové, reťazové, protibežné a vysokorýchlostné buchary	130
5.4.1	Pružinové buchary	130
5.4.2	Doskové buchary	131
5.4.3	Reťazové buchary	132
5.4.4	Protibežné buchary	133
5.4.4.1	Bezšabotové protibežné buchary so zviazanou väzbou	134
5.4.4.2	Bezšabotové protibežné buchary s nezávislým pohonom baranov ..	136
5.4.4.3	Šabotové protibežné buchary	137
5.4.5	Vysokorýchlostné buchary	139
5.4.5.1	Vysokorýchlostné buchary pracujúce so stlačeným dusíkom	140
5.4.5.2	Vysokorýchlostné buchary pracujúce so stlačeným vzduchom	140
5.4.5.3	Vysokorýchlostné buchary pracujúce na princípe výbušného motora	142
5.5	Hydraulické buchary	142
5.5.1	Jednočinné hydraulické buchary	142
5.5.2	Dvojčinné hydraulické buchary	143

6 Vretenové lisy a ostatné kovací stroje	147
6.1 Vretenové lisy	147
6.2 Ostatné kovací stroje	151
6.2.1 Kovacie stroje s radiálnym kovaním	151
6.2.2 Rotačné kovací stroje	153
6.2.3 Kovacie valce	157
6.2.4 Rozvalcovávacie stroje	160
Literatúra k časti tvárnice stroje	162

Časť II. TVÁRNIACE NÁSTROJE

1 Odborná literatúra o tvárniacich nástrojoch	167
2 Rozdelenie tvárniacich nástrojov, ich názvoslovie a ekonomika	171
3 Nástroje na plošné tvárnenie	181
3.1 Strižné nástroje	181
3.2 Ohýbacie nástroje	214
3.3 Ťažné nástroje	234
4 Nástroje na objemové tvárnenie	275
4.1 Kovacie nástroje	275
4.1.1 Konštrukcia zápustiek pre kovanie na kľukových kovacích lisoch	281
4.1.2 Konštrukcia zápustiek pre kovanie na bucharoch	285
4.1.3 Zápustky na kovanie na vretenových lisoch	291
4.2 Pretláčacie nástroje	293
4.3 Raziace nástroje	303
4.4 Nitovacie nástroje	306
4.5 Nástroje na tvárnenie práškových kovov	314
4.5.1 Návrh lisovacieho nástroja – metodický postup	317
4.5.1.1 Konštrukčný návrh nástroja	319
5 Montáž tvárniacich nástrojov	331
Literatúra k časti tvárnice nástroje	349